

Przedmiotowy system oceniania. Wymagania edukacyjne.
Chemia

PSO ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego uczniów.

W PSO zakłada się, że każdy uczeń, w miarę swoich możliwości intelektualnych i charakterologicznych, pracuje tak, by osiągnąć sukces szkolny.

I POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz wyznacza prace konieczne do wykonania.
2. Nauczyciel informuje uczniów o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.
3. Oceny są jawne.
4. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne uczeń otrzymuje do wglądu na zasadach określonych przez nauczyciela.
5. Na prośbę ucznia lub rodziców nauczyciel uzasadnia wystawioną ocenę.

II WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI PODDAWANE OCENIANIU

Wiedza i umiejętności, które będą oceniane:

- a) znajomość i rozumienie faktów, terminologii, symboliki chemicznej oraz dobór odpowiednich modeli, reguł i praw do wyjaśnienia i opisu zjawisk
 - definiowanie i poprawne stosowanie pojęć chemicznych
 - dostrzeganie prostych i złożonych związków przyczynowo-skutkowych zachodzących w procesie chemicznym
 - wybieranie właściwych modeli do wyjaśnienia budowy substancji chemicznych oraz interpretacji omawianych zagadnień
 - sprawne posługiwanie się i stosowanie terminologii chemicznej
 - dobieranie odpowiednich teorii, reguł i praw do wyjaśnienia problemu
 - wykazywanie związku składu chemicznego, budowy i właściwości substancji z ich zastosowaniem
- b) stosowanie, czytanie i interpretacja tabel, diagramów i danych literaturowych do rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych oraz obliczeń chemicznych
 - znajomość tablic chemicznych
 - umiejętność odszukiwania i odczytywania danych z tablic chemicznych oraz kart substancji niebezpiecznych
 - analizowanie i interpretacja danych w tabeli, wskazanie zależności w odczytywanych danych, porównywanie, ocenianie, wnioskowanie i prognozowanie
 - podanie sposobu obliczenia rachunkowego
 - wykonanie obliczeń i zaprezentowanie toku rozumowania prowadzącego do uzyskania poprawnego wyniku
- c) projektowanie doświadczeń, prowadzenie ich opisu, analizowanie, ocenianie uzyskanych wyników z obserwacji i poprawne wnioskowanie
 - posługiwanie się sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi
 - wybór właściwego sprzętu laboratoryjnego i odczynników dla danego doświadczenia
 - umiejętność bezpiecznego posługiwania się odczynnikami chemicznymi
 - określenie tematu doświadczenia
 - postawienie hipotezy lub problemu badawczego
 - zaprojektowanie doświadczenia
 - umiejętność opisu doświadczenia rysunkiem i opisaniem rysunku
 - wykonanie doświadczenia
 - zapisania wniosków z obserwacji (równania reakcji)
 - sformułowanie wniosków i uogólnień
 - zweryfikowanie hipotez
- d) dokonanie logicznej, zwięzłej i krytycznej selekcji informacji, prezentowanie i argumentowania własnych poglądów
 - korzystanie z chemicznych tekstów źródłowych

- pozyskiwanie, analizowanie, ocenianie i przetwarzanie informacji pochodzących z różnych źródeł, ze szczególnym uwzględnieniem mediów i Internetu
 - rozumienie tekstu chemicznego
 - umiejętność rozwiązywania problemów otwartych
 - umiejętność logicznego analizowania i syntezy informacji
 - umiejętność prowadzenia logicznego rozumowania podczas rozwiązywania problemów
 - prowadzenie logicznej, zwartej i poprawnej struktury wypowiedzi
 - umiejętność poprawnego wypowiadania się
 - umiejętność doboru argumentów
 - umiejętność prezentowania siebie i swoich wyników
- e) wykorzystywanie zdobytych wiadomości i umiejętności w życiu codziennym
- umiejętność posługiwania się zdobytą wiedzą chemiczną w życiu codziennym w kontekście dbałości o własne zdrowie i ochrony środowiska naturalnego
 - przewidywanie skutków działalności człowieka.

III WYMAGANIA EDUKACYJNE

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada i stosuje wiadomości oraz umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia (**od 98 do 100 %**) i stosuje je do rozwiązywania zadań problemowych dużym stopniu złożoności
- formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk
- proponuje rozwiązania nietypowe
- osiąga sukcesy w konkursach chemicznych na szczeblu wyższym niż szkolny

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej (**od 90 do 97%**)
- stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów oraz zadań w nowych sytuacjach (problemowych)
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy, np. układu okresowego, wykresów, tablic, zestawień, encyklopedii, Internetu
- projektuje i bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne
- biegłe zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o dużym stopniu trudności

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów
- korzysta z układu okresowego pierwiastków, wykresów, tablic i innych źródeł wiedzy chemicznej
- bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne
- zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych
- samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o średnim stopniu trudności

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w stopniu podstawowym te wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności przy rozwiązywaniu prostych typowych zadań i problemów
- potrafi korzystać ze źródeł wiedzy jak: układ okresowy, wykresy, tablice
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne
- zapisuje i bilansuje proste równania reakcji chemicznych
- rozwiązuje zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje zadania obliczeniowe o bardzo niewielkim stopniu trudności

- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje proste doświadczenia chemiczne, zapisuje proste wzory chemiczne i równania reakcji chemicznych
- z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy, takich jak: układ okresowy pierwiastków chemicznych, wykresy, tablica rozpuszczalności substancji

IV FORMY OCENIANIA

a) prace pisemne

- kartkówki - obejmujące materiał z trzech ostatnich tematów lekcyjnych, nie muszą być zapowiedziane. **Maksymalną oceną z kartkówek jest bardzo dobry. 75% kartkówek to prace konieczne.**
- sprawdziany - zapowiedziane, co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. **Wszystkie sprawdziany to prace konieczne.**
 - testy jednokrotnego wyboru lub uzupełnień
 - prace z pytaniami otwartymi i zadaniami rachunkowymi

Sprawdziany są przechowywane w szkole do końca roku szkolnego. Maksymalną oceną ze sprawdzianu jest celujący.

- zadania domowe - za brak zadania domowego uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**
- badanie wyników nauczania – **prace konieczne. Maksymalną oceną jest celujący**
- diagnozy – **prace konieczne Maksymalną oceną jest celujący.** W klasach pierwszych odbywają się dwie diagnozy: wstępna (we wrześniu) i podsumowująca (w maju lub w czerwcu). W klasach drugich diagnoza jest przeprowadzana w semestrze drugim.
- próbne matury **Wyniki z próbnej matury są zapisywane w formie procentowej do dziennika.**

Kryteria oceny

Wyznaczona punktacja dla sprawdzianów, badania wyników nauczania, diagnoz,

Progi procentowe dla prac pisemnych	Ocena
0 - 44 %	niedostateczny
45 – 54 %	dopuszczający (53-54 %– dopuszczający plus)
55 – 74 %	dostateczny (73 -74% – dostateczny plus)
75 – 89 %	dobry (88-89 %- dobry plus)
90 – 97 %	bardzo dobry
98-100%	celujący

Wyznaczona punktacja dla kartkówek i zadań domowych:

Progi procentowe	Ocena
0 - 44 %	niedostateczny
45 – 54 %	dopuszczający (53-54 %– dopuszczający plus)
55 – 74 %	dostateczny (73 -74% – dostateczny plus)
75 – 89 %	dobry (88-89 %- dobry plus)
90 – 100 %	bardzo dobry

Każdy sprawdzian poprzedzony jest lekcją powtórzeniową w celu zwrócenia uwagi na zagadnienia, których umiejętność będzie sprawdzana w teście. Każda praca pisemna zawiera model odpowiedzi i schemat punktowania, który zostanie udostępniony po napisaniu pracy uczniom, by mieli pełną informację, co zrobili dobrze, a co źle. Wszystkie zadania, których łatwość okaże się mniejsza od 30% będą ponownie tłumaczone uczniom. Zadania mogą wyjaśniać także uczniowie, którzy je wykonali poprawnie. Pozostałe zadania będą wyjaśniane indywidualnie.

b) wypowiedzi ustne

- odpowiedź – uczenia obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich tematów lekcyjnych, w przypadku lekcji powtórzeniowej - materiału z całego działu. Odpowiedź może mieć formę pisemną. **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**
- aktywność - oceniana za pomocą plusów i minusów (5 plusów – bardzo dobry, 3 minusy – niedostateczny) **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**
- czynny udział w projektach **Maksymalną oceną jest celujący**

Kryteria oceny

zrozumienie tematu, umiejętność przekazywania informacji, kultura zachowania, wkład pracy, wysiłek i zaangażowanie.

c) doświadczenia i zadania rachunkowe **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**

Oceniana jest umiejętność wykonywania doświadczeń, dokładność, umiejętność obserwowania i wnioskowania, umiejętność opisu doświadczenia i zapisu wniosków w postaci równań reakcji.

Przy zadaniach rachunkowych oceniana jest umiejętność:

- logicznego wnioskowania o kolejności kroków w obliczeniach (przedstawienie metody obliczeń)
- wykonania obliczenia
- sformułowania odpowiedzi do zadania.

d) inne formy:

- wykonanie pracy badawczej metodą projektu (oceniane: sprawozdania z realizacji prac projektowych, prezentacja wyników prac projektowych)- **Ocena projektu jest jedną oceną w roku szkolnym. Maksymalną oceną jest celujący.**
- wykonanie pomocy naukowych **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**
- praca grupy zadaniowej **Maksymalną oceną jest bardzo dobry**
- zajęcie określonego miejsca w konkursie chemicznym lub olimpiadzie **Maksymalną oceną jest celujący**

V. SPOSÓB USTALANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

1. Aby uzyskać pozytywną ocenę semestralną, a także roczną, uczeń musi otrzymać co najmniej oceny dopuszczające z połowy sprawdzianów przeprowadzonych w danym semestrze.
2. Ocena semestralna i ocena roczna zostaje ustalona jako średnia ważona.

Ustalenie oceny odbywa się według wzoru:

$$\text{Średnia ważona} = \frac{(ocena \times waga) + (ocena \times waga) + \dots}{\sum waga}$$

Forma sprawdzania wiedzy i umiejętności	Waga danej oceny
• Sprawdziany	4
• Poprawa sprawdzianu	4
• Odpowiedzi	2
• Kartkówki	2-3
• Badanie wyników nauczania, diagnoza	4
• Praca badawcza realizowana metodą projektu (sprawozdanie z realizacji prac projektowych, prezentacja wyników prac projektowych)	2-4
• Aktywność na lekcji	1-2
• Zadania domowe	1
• Praca w grupach (waga zależy od stopnia trudności): - Karty laboratoryjne - Zadania rachunkowe rozwiązywane przez grupę	1 -3
• Wykonanie pomocy naukowych	1

3. Uczeń dopuszczony do okręgowego etapu Olimpiady Chemicznej otrzymuje częściową ocenę celującą wagi 5.
5. Uczeń, który zakwalifikuje się do trzeciego etapu Konkursu Chemicznego otrzymuje częściową ocenę celującą wagi 4. Natomiast po zajęciu znaczącego miejsca w etapie III Konkursu Chemicznego otrzymuje częściową ocenę celującą wagi 5.

Laureat lub finalista ogólnopolskiej olimpiady chemicznej otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną. Uczeń, który tytuł laureata lub finalisty ogólnopolskiej olimpiady chemicznej uzyskał po ustaleniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje z tych zajęć najwyższą pozytywną końcową ocenę klasyfikacyjną.

4. Ustalenie oceny rocznej odbywa się na podstawie średniej ważonej końcoworocznej (ze wszystkich ocen w roku szkolnym) **po spełnieniu następującego warunku:**
 - Z ocen zdobytych w drugim semestrze musi wynikać, co najmniej ocena dopuszczająca.
5. Oceny częściowe: 2+,3+,4+, traktowane są jako 2,5; 3,5; 4,5.
6. Ustalanie oceny:

Wynik średniej ważonej	Ocena
1,70– 2,69 Od 2,50	dopuszczający dopuszczający +
2,70 - 3,69 Od 3,50	dostateczny dostateczny +
3,70 – 4.69 Od 4,50	dobry dobry +
4,70 – 5,40	bardzo dobry
5,41 i powyżej	celujący

7. Średnie liczymy z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

VI UMOWA UCZEŃ - NAUCZYCIEL

1. Uczeń musi uzyskać wszystkie oceny konieczne z prac wyznaczonych przez nauczyciela na początku roku szkolnego. W przypadku braku oceny koniecznej uczeń otrzymuje semestralną (roczną) ocenę niedostateczną.
2. Sprawdziany są obowiązkowe. Uzyskane z nich oceny są ocenami koniecznymi. Zostają zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem z podaniem zakresu treści i umiejętności. Uczeń musi otrzymać co najmniej oceny dopuszczające z połowy sprawdzianów przeprowadzonych w danym semestrze. **Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu z całą klasą to pisze pracę bezpośrednio w terminie ustalonym przez nauczyciela, nie dłuższym niż 2 tygodnie. Maksymalną oceną, jaką może otrzymać uczeń jest celujący.**
3. Uczeń ma możliwość jednokrotnej poprawy oceny z każdego sprawdzianu przeprowadzonego w semestrze. Formę i termin poprawy ustala nauczyciel. Dla wszystkich chętnych ustala się jeden termin poprawy. Istnieje możliwość poprawy każdej oceny ze sprawdzianu. Odbywa się poza lekcjami ucznia i w trakcie godzin pracy nauczyciela. Uczeń pisze ją tylko raz. Każda ocena z poprawy jest zapisywana do dziennika przy czym ocena niedostateczna nie jest brana pod uwagę przy obliczaniu średniej ważonej. Zakres treści i umiejętności wymaganych na poprawie jest taki sam jak na sprawdzianie.
4. Praca pisemna ucznia, który na sprawdzianie, kartkówce korzysta z telefonu, materiałów niedozwolonych lub rozmawia z innymi uczniami, nie jest oceniana przez nauczyciela i automatycznie otrzymuje on ocenę niedostateczną.
5. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie (ucieczka nawet całej klasy) nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia go w innym terminie, nawet na pierwszej lekcji po powrocie ucznia (uczniów) do szkoły. Uczeń (uczniowie) jednak tracą prawo do jego poprawy.
6. Kartkówki to prace pisemne niezapowiedziane, pojawiające się okazjonalnie. Oceniane punktowo. Punkty zamieniane na oceny. Nie ma możliwości poprawy kartkówki. Tematyka jest oparta na 3 ostatnich tematach lekcyjnych lub może zostać ustalona tematyka dodatkowa o której uczeń musi być wcześniej poinformowany. **Maksymalną oceną, jaką może otrzymać uczeń z kartkówki jest bardzo dobry.** Uczeń wracający do

szkoły po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności (2 tyg) może zostać zwolniony w dniu powrotu z kartkówki, ale musi ją uzupełnić. **75 % kartkówek to prace konieczne.**

7. **Maksymalną oceną z projektu jest celujący. W roku szkolnym uczeń może otrzymać jedną ocenę z projektu.**
8. Bieżąca odpowiedź zawiera tematykę z 3 ostatnich tematów lekcyjnych, na lekcjach powtórkowych – treści i umiejętności z danego działu. **Maksymalna ocena – bardzo dobry.**
9. **Na koniec semestru nie przewiduje się sprawdzianu końcowego, zaliczeniowego.**
10. Istnieje możliwość sprawdzenia i ocenienia zadań domowych. W przypadku braku pracy domowej uczeń uzyskuje ocenę niedostateczną. Maksymalną oceną z zadania domowego jest bardzo dobry
11. Uczeń ma prawo nie przygotować się: raz w semestrze w klasie pierwszej/ dwa razy w semestrze w klasie drugiej i trzeciej. Każde następane nieprzygotowanie to ocena niedostateczna.
Nieprzygotowanie obejmuje: brak zadania domowego, brak przygotowania do lekcji, brak zeszytu z zadaniem domowym, brak przyborów potrzebnych do lekcji (w tym brak podręcznika, brak zeszytu przedmiotowego). Brak przygotowania należy zgłosić przed lekcją. Zgłoszenie nieprzygotowania do lekcji nie zwalnia ucznia z udziału w lekcji bieżącej. Nie można korzystać z tego prawa w przypadku, gdy na daną lekcję był zapowiedziany sprawdzian bądź kartkówka.
12. Uczeń, który uzyskał ocenę niedostateczną na semestr pierwszy ma możliwość poprawienia oceny semestralnej. Poprawa odbywa się tylko raz z materiału z całego I semestru najpóźniej na miesiąc przed klasyfikacją roczną, jeżeli z ocen z semestru II wynika, co najmniej ocena dopuszczająca.
13. W czasie wykonywania doświadczeń powinny być wykonywane wszystkie polecenia nauczyciela, miejsce pracy powinno być doprowadzone do porządku. W przypadku naruszenia zasad BHP lub regulaminu pracowni uczeń uzyskuje ocenę niedostateczną.
14. Każdy uczeń ma prawo do dodatkowej oceny, którą może uzyskać wykonując pracę, której tematyka została uzgodniona z nauczycielem. Dodatkową pracę uczeń ma obowiązek oddać nauczycielowi nie później niż na 2 tygodnie przed podaniem przez prowadzącego zajęcia proponowanej oceny semestralnej lub rocznej.
15. Z aktywności uczeń uzyskuje plusy i minusy (5 plusów – ocena bardzo dobry, 3 minusy – ocena niedostateczny). Maksymalna ocena – bardzo dobry
16. Nauczyciel wchodząc na zastępstwo realizuje swój przedmiot i ma możliwość oceniania ucznia.
17. Przy ustalaniu końcowej ocenie rocznej będzie brana pod uwagę: średnia ważona końcoworoczna (na podstawie wszystkich ocen zdobytych w roku szkolnym), zaangażowanie ucznia w przyswajaniu wiedzy i nabywaniu umiejętności oraz systematyczna praca ucznia.
18. Uczeń po wystawieniu oceny rocznej ma prawo wystąpić o podwyższenie oceny po spełnieniu następującego warunku: uczeń nie ma godzin nieusprawiedliwionych na zajęciach edukacyjnych z chemii. Zakres wiadomości i umiejętności do egzaminu o podwyższenie oceny ustala nauczyciel prowadzący zajęcia. Zadania obejmują cały zakres materiału realizowanego w danej klasie. Zadania są ustalone na cały zakres ocen. Decyzję o przyznaniu egzaminu podejmuje Dyrektor szkoły.
Egzamin składa się z części pisemnej (45 min).
19. Ustalona przez nauczyciela albo uzyskana w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego niedostateczna roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych może być zmieniona wyniku egzaminu poprawkowego.
Zadania obejmują cały zakres materiału realizowanego w danej klasie. Zadania są ustalone na cały zakres ocen. Egzamin składa się z części pisemnej (45min) i części ustnej (20 min).

VII OBNIŻENIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- a) posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno- terapeutycznym;
- b) posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii;

c) nie posiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych, który jest objęty pomocą psychologiczno- pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczyciela i specjalistów;

Zespół nauczycieli uczący ucznia z orzeczeniem o kształceniu specjalnym ma obowiązek wypracować osobne PSO dostosowane do możliwości ucznia

VIII ZASADY WGLĄDU UCZNIÓW, RODZICÓW/OPIEKUNÓW DO PRAC PISEMNYCH

Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom na terenie szkoły w obecności nauczyciela bez możliwości kopiowania prac.

IX SPOSÓB INFORMOWANIA O POSTĘPACH LUB ICH BRAKU

Informacje o postępach lub ich braku przekazywane będą:

- podczas zebrań z rodzicami,
- indywidualnych rozmów – po wcześniejszym ustaleniu terminu spotkania,
- podczas rozmów telefonicznych,
- za pośrednictwem komunikatora w dzienniku elektronicznym.

Szczegółowych informacji odnośnie postępów lub ich braku z danego przedmiotu udziela tylko nauczyciel uczący.

X. ZMIANA ODDZIAŁU

W przypadku zmiany oddziału uczeń zobowiązany jest do nadrobienia różnic programowych na warunkach ustalonych przez nauczyciela prowadzącego zajęcia. Zaliczenie różnic odbywa się w formie pisemnej. Praca pisemna (45 min) obejmuje materiał z różnic programowych. Termin napisania pracy zostaje indywidualnie ustalony z uczniem przez nauczyciela prowadzącego zajęcia.